

Wyniki
Porejestranych Doświadczeń Odmianowych
na Dolnym Śląsku

BOBIK
2021

DOLNY
ŚLĄSK

DOLNOŚLĄSKI ZESPÓŁ POREJESTROWEGO DOŚWIADCZALNICTWA ODMIANOWEGO

przewodniczący: dr inż. Marcin Włodarczyk

z-ca: prof. dr hab. Andrzej Kotecki

z-ca: dr inż. Paweł Dopierała

z-ca: dr inż. Jacek Rajewski

sekretarz: mgr inż. Dorota Kotala

Stacja Koordynująca PDO na Dolnym Śląsku
COBORU Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Zybiszowie

55-080 Kąty Wrocławskie

Dyrektor: **dr inż. Marcin Włodarczyk**

e-mail sdoo@zybiszow.coboru.gov.pl

www.zybiszow.coboru.gov.pl

tel. 71 334 20 10

fax 71 334 20 17

Opracował:

mgr inż. Jacek Tracz

Rozpowszechnianie danych zawartych w
publikacji wyłącznie z podaniem COBORU
jako źródła informacji

Wydawca: COBORU SDOO Zybiszów

1. WSTĘP

W syntezie wykorzystano wyniki 8 doświadczeń z odmianami bobiku, przeprowadzonych na Dolnym Śląsku w latach 2019–2021.

W dalszej części publikacji podano charakterystyki tych odmian.

Doświadczenia prowadzono w trzech powtórzeniach bez zróżnicowanych poziomów agrotechnicznych.

2. ANALIZA WYNIKÓW DOŚWIADCZEŃ

Wiosną 2021 roku założono trzy doświadczenia z dziesięcioma odmianami bobiku, w tym jedną badanymi po raz pierwszy. Plony w roku 2021 były niższe niż w roku 2020 średnio o 11 dt/ha oraz o 2 dt/ha wyższe niż w ostatnim trzyleciu. Najwyższe plony osiągnięto w Tarnowie (55,4 dt/ha) oraz w Krościnie Małej (54,1 dt/ha), z kolei najniższe w Jeleniej Górze (29,0 dt/ha).

Najwyższy plon w sezonie 2021 uzyskała odmiana badana po raz pierwszy – Trumpet i było to 119% wzorca. Warto podkreślić, iż w ostatnim trzyleciu najwyższe plony uzyskały odmiany zalecane do uprawy na terenie woj. dolnośląskiego – Fanfare, Capri i Apollo.

W badanym sezonie najwyższe wyleganie roślin przed zbiorem zanotowano w Tarnowie i Jeleniej Górze, natomiast największe porażenie chorobami wystąpiło w Krościnie Małej.

3. CHARAKTERYSTYKA ODMIAN BADANYCH W ROKU 2021

ALBUS

Odmiana niesamokończąca (tradycyjna), niskotaninowa przydatna do uprawy na zbiór nasion paszowych. Wyleganie na początku kwitnienia nie występuje, w fazie końca kwitnienia bardzo małe, przed zbiorem małe. Termin kwitnienia wczesny, dojrzewania średni. Okres kwitnienia dość długi. Podatność na choroby pochodzenia grzybowego średnia. Bardziej niż inne odmiany narażona na uszkodzenia przez strąkowce. Plony nasion i białka ogólnego zbliżone do średnich. Masa 1000 nasion duża, zawartość białka w nasionach średnia. Nasiona zawierają śladowe ilości tanin. Wymagania glebowe typowe dla bobiku; optymalna obsada roślin około 50szt./m².

BOBAS

Odmiana niesamokończąca (tradycyjna), przydatna do uprawy na zbiór nasion paszowych. Wyleganie na początku kwitnienia nie występuje, w fazie końca kwitnienia małe, do średniego. Termin kwitnienia dość wczesny, dojrzewania średni. Okres kwitnienia średni. Podatność na choroby pochodzenia grzybowego średnia. Bardziej niż inne odmiany narażona na uszkodzenia przez strąkowce. Plony nasion duże, białka ogólnego duże. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka w nasionach duża, tanin względnie mała. Wymagania glebowe typowe dla bobiku; optymalna obsada roślin około 50szt./m².

AMIGO

Odmiana niesamokończąca (tradycyjna), niskotaninowa, przydatna do uprawy na zbiór nasion paszowych. Plon nasion duży, białka dość duży. Termin kwitnienia dość wczesny, dojrzewania dość wczesny do średniego. Okres kwitnienia dość długi. Wysokość roślin średnia. Wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem bardzo małe. Podatność na choroby powodowane przez patogeny pochodzenia grzybowego (czekoladową plamistość, zgorzelową plamistość i rdzę) średnia do małej. Równomierność dojrzewania dość dobra. Skłonność do pęknięcia strąków i osypywania nasion bardzo mała. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach średnia, zawartość włókna surowego mała, zawartość tanin znikoma. Zabarwienie okrywy nasiennej jasne. Odpowiednia do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m²

FERNANDO

Odmiana niesamokończąca (tradycyjna), niskotaninowa, przydatna do uprawy na zbiór nasion paszowych. Plon nasion i białka bardzo duży. Termin kwitnienia dość wczesny, dojrzewania średni. Okres kwitnienia dość długi. Wysokość roślin średnia. Wyleganie w fazie końca kwitnienia bardzo małe, przed zbiorem dość małe. Podatność na choroby powodowane przez patogeny pochodzenia grzybowego (czekoladową plamistość, zgorzelową plamistość i rdzę) średnia do małej. Równomierność dojrzewania dość dobra. Skłonność do pęknięcia strąków i osypywania nasion mała. Masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach duża, zawartość włókna surowego dość mała, znikoma zawartość tanin, Zabarwienie okrywy nasiennej jasne. Odpowiednia do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m²

FANFARE

Odmiana syntetyczna niesamokończąca, wysokotaninowa, przeznaczona do uprawy na nasiona. Plon nasion bardzo duży, białka duży. Termin kwitnienia wczesny, dojrzewania dość wczesny. Okres kwitnienia średni. Wysokość roślin średnia. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem dość duża. Odporność na choroby powodowane przez patogeny pochodzenia grzybowego (czekoladową plamistość, askochytozę bobiku) mała, na rdzę bobiku średnia. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach mała, zawartość włókna surowego duża. Odpowiednia do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².

JULIA

Odmiana niesamokończąca, wysokotaminowa, przeznaczona do uprawy na nasiona. Plon nasion duży i białka bardzo duży. Termin kwitnienia średni, dojrzewania dość wczesny. Okres kwitnienia dość krótki. Równomierność dojrzewania dobra. Wysokość roślin średnia, odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia duża, przed zbiorem średnia. Odporność na choroby powodowane przez patogeny pochodzenia grzybowego (czekoladową plamistość, askochytozę i rdzę bobiku) średnia. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach bardzo duża, zawartość włókna surowego mała. Odpowiednia do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m²

APOLLO

Odmiana syntetyczna niesamokończąca, wysokotaminowa, przeznaczona do uprawy na nasiona. Plon nasion bardzo duży, białka duży. Termin kwitnienia wczesny, dojrzewania dość wczesny. Okres kwitnienia średni. Wysokość roślin średnia. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem dość duża. Odporność na choroby powodowane przez patogeny pochodzenia grzybowego (czekoladową plamistość, askochytozę bobiku) mała, na rdzę bobiku średnia. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach mała, zawartość włókna surowego duża. Odpowiednia do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².

CAPRI

Odmiana niesamokończąca, wysokotaminowa, przeznaczona do uprawy na nasiona. Plon nasion bardzo duży i białka bardzo duży. Termin kwitnienia wczesny, dojrzewania dość wczesny. Okres kwitnienia dość krótki. Równomierność dojrzewania dobra. Wysokość roślin średnia, odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia dość duża, przed zbiorem średnia. Odporność na choroby powodowane przez patogeny pochodzenia grzybowego (czekoladową plamistość i rdzę bobiku) średnia, na askochytozę bobiku średnia do dość małej. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, zawartość włókna surowego średnia. Odpowiednia do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².

DOMINO

Odmiana niesamokończąca, niskotaminowa, przeznaczona do uprawy na nasiona. Plon nasion i białka dość duży. Termin kwitnienia i dojrzewania nieco późniejszy od średniego, okres kwitnienia dość długi. Równomierność dojrzewania średnia. Rośliny wysokie. Odporność na wyleganie w fazie końca kwitnienia duża, przed zbiorem średnia. Odporność na czekoladową plamistość – duża, na askochytozę bobiku i rdzę bobiku – średnia. Masa 1000 nasion bardzo mała. Zawartość białka ogólnego w nasionach duża, zawartość włókna surowego dość duża. Odmiana odpowiednia do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin około 50 szt./m².

GRANIT

Odmiana samokończąca, przydatna do uprawy na zbiór nasion paszowych, które cechuje względnie duża zawartość tanin. Plon nasion dość duży, białka – średni. Okres kwitnienia średni. Rośliny średnie do niskich, wykazują dużą odporność na łamliwość łodyg. Wyleganie na początku kwitnienia nie występuje, w fazie końca kwitnienia – bardzo małe, przed zbiorem małe do bardzo małego. Podatność na choroby grzybowe średnia do dużej. Równomierność dojrzewania dobra do bardzo dobrej, udział roślin zielonych przed zbiorem względnie średni. Skłonność do pęknięcia strąków i osypywania nasion mała. Masa 1000 nasion duża, zawartość białka w nasionach mała. Z uwagi na wczesne dojrzewanie preferowana do uprawy w rejonach, w których bobik dojrzewa późno. Wymaga gleb żyznych, dobrze utrzymujących wodę oraz zwiększonej ilości wysiewu – optymalna obsada roślin około 60 -65 szt./m².

4. WYNIKI DOŚWIADCZEŃ

Tabela 1. Bobik– wykaz badanych odmian

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do KR	Kod kraju	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmian zagranicznych pełnomocnika w Polsce
niesamokończące niskotaminowe i wysokotaminowe				
1	Albus	2002	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
2	Bobas	2002	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
3	Amigo	2016	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
4	Fernando	2016	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
5	Fanfare	2017	DE	Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
6	Apollo	2018	DE	Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
7	Capri	2018	DE	Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
8	Domino	2020	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
9	Trumpet	CCA		Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec
samokończące wysokotaminowe				
10	Granit	2006	PL	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Tabela 2. Bobik. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2021

Miejscowość	Jelenia Góra	Krościna Mała	Tarnów
Kompleks rolniczej przydatności gleby	zbożowy górski	żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)	pszenno-żytni bardzo dobry
Klasa bonitacyjna	IVb	IVa	IIIa
pH gleby w KCl	6,2	6,6	6,5
Przedplon	Groch siewny	Pszenica ozima	Burak cukrowy
Data siewu	22.04.2021	26.03.2021	30.03.2021
Obsada nasion na 1m ²	50	50	50
Data zbioru	27.09.2021	12.08.2021	16.08.2021
Nawożenie mineralne			
N (kg/ha)	30	30	6
P ₂ O ₅ (kg/ha)	34	32	20
K ₂ O (kg/ha)	81	40	30
Nawożenie dolistne			
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna	Nitragina 600 g/ha	Nitragina 600 g/ha	Nitragina 600 g/ha
Herbicyd	Boxer 800 EC 4 l/ha	Boxer 800 EC 4 l/ha Corum 502,4SL 1,2l/ha	Wing P 462,5 EC 4 l/ha
Insektycyd	Sekil 20 SP 0,2k g/ha	Mospilan 20 SP 0,2 kg/ha Tekapo 025 EC 2x0,3l /ha Cypermoc 0,05 l/ha Mospilan 20 SP 0,2k g/ha	Sekil 20 SP 2x0,2kg/ha

Tabela 3. Bobik. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2021

Lp.	Cecha	Jelenia Góra	Krościna Mała	Tarnów
1	Początek kwitnienia data	17.06	03.06	06.06
2	Dojrzałość techniczna data	01.09	24.08	08.08
3	Wysokość roślin cm	143	100	108
4	Wyleganie roślin w fazie początku kwitnienia skala 9 ^o	7,2	9,0	9,0
5	Wyleganie roślin przed zbiorem skala 9 ^o	6,3	8,8	5,9
6	Porażenie przez choroby: skala 9 ^o			
	Czekoladowa plamistość	5,8	6,1	7,1
	Askochytoza	7,3	4,0	9,0
	Rdza bobiku	8,5	4,3	9,0
7	Masa 1000 ziaren g	505,3	516,4	520,8
8	Wilgotność ziarna podczas zbioru %	21,1	13,1	13,1
9	Plon ziarna dt/ha	29,0	54,1	55,4

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian

Tabela 4. Bobik. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2021

Lp.	Odmiana	Jelenia Góra	Krościna Mała	Tarnów
Wzorzec [dt/ha]		29,0	54,1	55,4
1	Albus	73	97	100
2	Bobas	111	90	87
3	Amigo	78	93	93
4	Fernando	69	95	92
5	Fanfare LOZ	124	103	108
6	Apollo LOZ	111	105	103
7	Capri LOZ	104	110	112
8	Domino	78	96	100
9	Trumpet	116	119	121
10	Granit	136	92	83

Wzorzec – średnia dla wszystkich badanych odmian

LOZ – Odmiana z listy odmian zalecanych

Tabela 5. Bobik. Plon względny ziarna. Lata zbioru: 2019–2021

Lp.	Odmiana	2019	2020	2021	2019-2021
Wzorzec [dt/ha]		29,3	57,2	46,2	44,2
1	Albus	94	97	93	95
2	Bobas	91	98	93	94
3	Amigo	98	94	90	94
4	Fernando	94	93	88	92
5	Fanfare LOZ	117	110	109	112
6	Apollo LOZ	109	112	106	109
7	Capri LOZ	111	114	110	112
8	Domino	-	90	94	92
9	Trumpet	-	-	119	-
10	Granit	93	102	98	98
Liczba doświadczeń		2	3	3	8

Wzorzec – średnia dla wszystkich badanych odmian

LOZ – Odmiana z listy odmian zalecanych

Tabela 6. Bobik. Ważniejsze cechy rolnicze odmian. Rok zbioru: 2021

Lp.	Odmiana	Wysokość roślin (cm)	Wyleganie (skala 9°)		Masa 1000 ziaren (g)	Długość okresu wegetacji (liczba dni)
			W fazie kwitnienia	Przed zbiorem		
	Wzorzec	<u>117</u>	<u>8,1</u>	<u>7,0</u>	<u>520,8</u>	<u>129</u>
1	Albus	116	7,8	6,9	512,4	129
2	Bobas	129	6,8	6,0	529,1	129
3	Amigo	112	8,4	7,1	493,6	129
4	Fernando	119	7,8	6,9	491,0	129
5	Fanfare LOZ	118	8,2	7,0	575,4	129
6	Apollo LOZ	116	8,2	7,3	567,6	127
7	Capri LOZ	120	8,4	6,8	553,7	128
8	Domino	119	8,0	7,0	488,0	130
9	Trumpet	113	8,4	7,6	509,2	130
10	Granit	111	8,8	7,2	488,2	127

Wzorzec – średnia dla wszystkich badanych odmian

LOZ – Odmiana z listy odmian zalecanych

Średnie wyniki wylegania pochodzą jedynie z tych doświadczeń w których zjawisko to wystąpiło.

Tabela 7. Bobik. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby. Rok zbioru: 2021

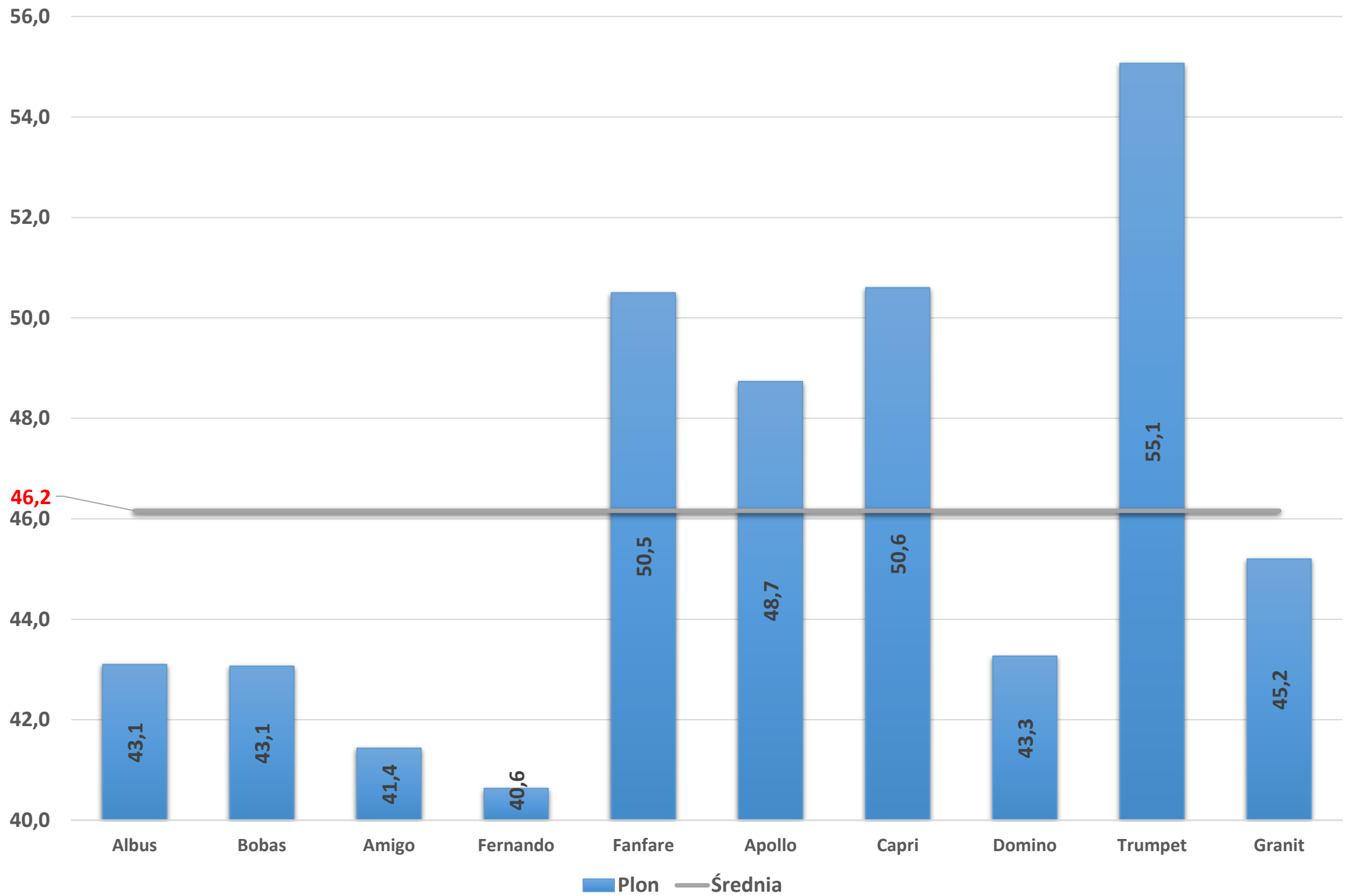
Lp.	Odmiana	Czekoladowa plamistość	Askochytoza	Rdza bobiku
	Wzorzec	<u>6,4</u>	<u>5,6</u>	<u>6,4</u>
1	Albus	6,7	5,6	6,4
2	Bobas	6,2	6,0	5,8
3	Amigo	6,6	6,2	7,6
4	Fernando	6,6	6,5	6,8
5	Fanfare LOZ	6,3	5,5	5,4
6	Apollo LOZ	6,2	5,0	6,8
7	Capri LOZ	5,6	4,2	5,4
8	Domino	6,4	6,0	6,6
9	Trumpet	6,8	5,6	6,4
10	Granit	6,1	5,6	6,6

Wzorzec – średnia dla wszystkich badanych odmian

LOZ – Odmiana z listy odmian zalecanych

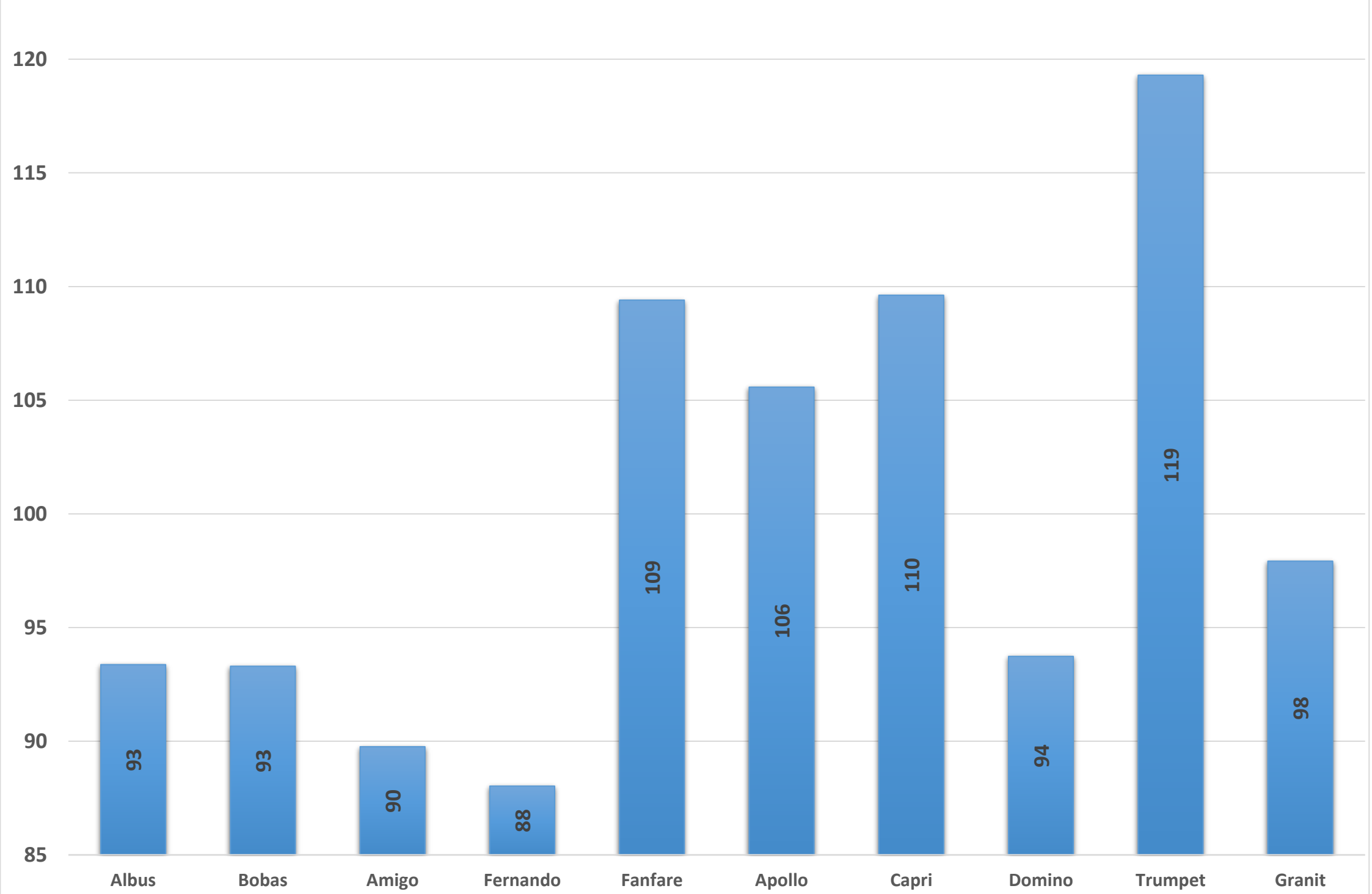
Średnie wyniki porażenia przez choroby pochodzą jedynie z tych doświadczeń w których zjawisko to wystąpiło.

Bobik. Plon przy wilgotności 15% (dt/ha). Rok zbioru 2021.

Bobik. Plon względny (% wzorca). Rok zbioru 2021.

Lokalizacja punktów doświadczalnych prowadzących doświadczenia PDO w województwie dolnośląskim w roku 2021

